

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказ департаменту фінансової та
бюджетної політики Запорізької
міської ради

Від 25.01.2024 № 1/1 р

Програма управління місцевим боргом бюджету Запорізької міської територіальної громади на 2024 рік

I. Загальні положення

Програму управління місцевим боргом бюджету Запорізької міської територіальної громади на 2024 рік (далі – Програма) підготовлено з метою ефективного управління місцевим боргом, здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням місцевим боргом, у відповідності до Порядку здійснення контролю за ризиками, пов'язаними з управлінням державним (міським) боргом, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 01.08.2012 № 815.

Звіт про виконання Програми буде сформовано не пізніше ніж через три місяці після закінчення бюджетного періоду.

II. Мета та основні завдання програми

Метою Програми є ефективне управління фінансовим ресурсом бюджету територіальної громади для попередження фінансового ризику, своєчасного і в повному обсязі виконання Запорізькою міською радою зобов'язань за місцевим та гарантованим боргом та зменшення ризиків, пов'язаних із борговим навантаженням.

Основними завданнями Програми є:

- забезпечення своєчасного та у повному обсязі виконання зобов'язань з погашення та обслуговування місцевого та гарантованого боргу;
- недопущення перевищення граничної межі місцевого та гарантованого територіальною громадою боргу, а також межі видатків на обслуговування місцевого боргу, встановлених Бюджетним кодексом України;
- забезпечення ефективної співпраці з рейтинговими агентствами щодо присвоєння ними кредитного рейтингу територіальної громади та її борговим зобов'язанням.

III. Показники бюджету Запорізької міської територіальної громади на 2024 рік в частині місцевого боргу

Рішенням Запорізької міської ради від 22.12.2023 № 75 «Про бюджет Запорізької міської територіальної громади на 2024 рік» встановлений

граничний обсяг місцевого боргу бюджету міста станом на 31 грудня 2024 року в сумі 545 580,1 тис.грн.

Обсяг місцевого боргу складається з боргових зобов'язань за кредитними договорами, укладеними у 2019 - 2023 роках, залучення у 2024 році місцевого запозичення за рахунок коштів Європейського інвестиційного банку та погашення частки місцевого боргу в обсягах, встановлених графіками. Детальна інформація щодо джерел формування граничного обсягу місцевого боргу наведено в таблиці:

Рішення Запорізької міської ради відповідно до яких укладено кредитні договори, мета запозичення	Місцевий борг станом на 31 грудня 2023 року, тис.грн	Планова вибірка кредитного ресурсу в 2024 році	Планове погашення основної суми боргу за місцевими запозиченнями в 2024 році	Місцевий борг станом на 31 грудня 2024 року, тис.грн
Кредитор: АТ «Державний ощадний банк України»				
Кредитний договір відповідно до рішення ЗМР від 26.06.2019 № 37 «Про покриття дефіциту бюджету міста» (зі змінами) для фінансування видатків на розвиток аеропорту, оновлення рухомого складу міського громадського транспорту, реконструкцію та капітальний ремонт автомобільних доріг, тощо	56 250,0	—	56 250,0	—
Кредитний договір відповідно до рішення ЗМР від 25.03.2020 № 36 «Про здійснення місцевого запозичення у 2020 році» для фінансування видатків на розвиток аеропорту, дорожньої, житлово — комунальної та соціальної інфраструктури, оновлення матеріально — технічної бази установ та комунальних підприємств міста	88 542,7	—	62 499,6	26 043,1
Кредитний договір відповідно до рішення ЗМР від 10.09.2021 № 47 «Про здійснення місцевого запозичення у 2021 році» (зі змінами) для розвитку транспортної, житлово — комунальної та соціальної інфраструктури, оновлення матеріально — технічної бази установ та комунальних підприємств міста	72 917,1	—	24 999,6	47 917,5
Кредитний договір відповідно до рішення ЗМР від 29.09.2023 № 95 «Про здійснення місцевого запозичення у 2023 році» (зі змінами) на розвиток транспортної, житлово — комунальної та соціальної інфраструктури, оновлення матеріально — технічної бази бюджетних установ та комунальних підприємств територіальної громади	200 000,0	—	12 500,0	187 500,0
Кредитор: ПАТ АБ «Укргазбанк»				
Кредитний договір відповідно до рішення ЗМР від 26.06.2019 № 37 «Про покриття дефіциту бюджету міста» (зі змінами) для фінансування видатків на розвиток аеропорту, оновлення рухомого складу міського громадського транспорту, реконструкцію та капітальний ремонт автомобільних доріг, тощо	62 500,0	—	62 500,0	—
Кредитний договір відповідно до рішення ЗМР від 25.03.2020 № 36 «Про здійснення місцевого запозичення у 2020 році» для фінансування видатків на розвиток аеропорту, дорожньої, житлово — комунальної та соціальної інфраструктури, оновлення матеріально — технічної бази установ та комунальних підприємств міста	93 750,0	—	62 500,0	31 250,0
Кредитний договір відповідно до рішення ЗМР від 10.09.2021 № 47 «Про здійснення місцевого запозичення у 2021 році» (зі змінами) для розвитку транспортної, житлово — комунальної та соціальної інфраструктури, оновлення матеріально — технічної бази установ та комунальних підприємств міста	73 469,4	—	24 489,8	48 979,6
Кредитор: АТ «Укрексімбанк»				
Кредитний договір відповідно до рішення ЗМР від 10.09.2021 № 47 «Про здійснення місцевого запозичення у				

2021 році» (зі змінами) для розвитку транспортної, житлово – комунальної та соціальної інфраструктури, оновлення матеріально – технічної бази установ та комунальних підприємств міста	206 250,0	–	75 000,0	131 250,0
Кредитор: Міністерство фінансів України (джерело фінансування Європейський інвестиційний банк)				
Угода про передачу коштів позики відповідно до рішення ЗМР від 29.05.2019 № 31 «Про здійснення місцевого запозичення для фінансування проекту «Комплексний проект з термомодернізації бюджетних будівель м.Запоріжжя» для реалізації проекту «Програма розвитку муніципальної інфраструктури України»	41 633,4	31 006,5	–	72 639,9
Разом	895 312,6	31 006,5	380 739,0	545 580,1

Витрати бюджету Запорізької міської територіальної громади з обслуговування місцевого боргу заплановані на 2024 рік у сумі 143 600,0 тис.грн відповідно до:

- графіків платежів за місцевим боргом Запорізької міської територіальної громади, визначених у договорах про відкриття кредитних ліній з банківськими установами;
- фактичного обсягу запозичень;
- прогнозних відсоткових ставок з урахуванням тенденції щодо зміни плаваючих ставок EURIBOR, UIRD та курсу валют.

Показники бюджету Запорізької міської територіальної громади на 2024 рік в частині гарантованого територіальною громадою боргу

Рішенням Запорізької міської ради від 22.12.2023 року № 75 «Про бюджет Запорізької міської територіальної громади на 2024 рік» граничний обсяг гарантованого Запорізькою міською територіальною громадою боргу на кінець 2024 року визначено у сумі 270 928,3 тис.грн.

Керуючись п. 15 ст. 17 Бюджетного кодексу України протягом строку дії договору про місцеву гарантію в рішенні про місцевий бюджет передбачені кошти на виконання гарантійних зобов'язань з платежів, термін сплати яких настає у відповідному бюджетному періоді.

В бюджеті Запорізької міської територіальної громади обсяг видатків на виконання гарантійних зобов'язань на 2024 рік визначено у сумі 122 829,8 тис.грн, для забезпечення виконання 80% гарантійних зобов'язань відповідно до рішення Запорізької міської ради від 26.09.2018 № 25 «Про надання місцевої гарантії» (зі змінами) за кредитом ПАТ АБ «Укргазбанк» на реалізацію проекту «Будівництво пасажирського терміналу та обслуговуючих споруд КП «Міжнародний аеропорт «Запоріжжя» на вул.Блакитна, 4 у Шевченківському районі м.Запоріжжя».

IV. Боргові інструменти, за допомогою яких планується забезпечити фінансування бюджету Запорізької міської територіальної громади у 2024 році

Бюджет територіальної громади на 2024 рік збалансовано з профіцитом у сумі 308 099,1 тис.грн, що складається з обсягу витрат на погашення частини

місцевого боргу згідно з графіком в розмірі 380 739,0 тис.грн та коштів місцевого запозичення від Міністерства фінансів України - 72 639,9 тис.грн (за рахунок фінансування Європейського інвестиційного банку).

V. Структура місцевого боргу Запорізької міської територіальної громади

Місцевий борг Запорізької міської територіальної громади станом на 31.12.2024 року матиме наступну структуру:

- за типом боргового інструменту – запозичення;
- за типом кредитора: внутрішнє запозичення - 545 580,1 тис.грн (100%);
- за типом боргового зобов'язання: заборгованість за довгостроковими 72 639,9 тис.грн (13,3%) та середньостроковими зобов'язаннями – 472 940,2 (86,7%)
- за видом запозичення – гривня та євро.

VI. Оцінка ризиків

Головними ризиками виконання цієї Програми є продовження воєнної агресії російської федерації та розвиток кризових тенденцій в економіці, що може негативно вплинути на забезпечення виконання доходної частини бюджету територіальної громади та, відповідно, погашення боргових зобов'язань громади.

Показники місцевих запозичень та місцевого боргу можуть зазнати змін під впливом кон'юнктури фінансових ринків в результаті перерахунків у зв'язку зі зміною обмінного курсу гривні до іноземних валют.

Обсяг платежів з обслуговування та погашення місцевого та гарантованого боргу Запорізької міської територіальної громади може відрізнятися від прогнозованого у випадку зміни тенденції у динаміці плаваючих ставок EURIBOR, UIRD.

Відповідно до ст.18 Бюджетного кодексу України загальний обсяг місцевого боргу та гарантованого територіальною громадою боргу станом на кінець бюджетного періоду не може перевищувати 200 відсотків середньорічного обсягу доходів загального фонду місцевого бюджету, які надійшли за три попередні бюджетні періоди, що передують прийняттю рішення міської ради про здійснення місцевого запозичення та/або надання місцевої гарантії без урахування доходів визначених пунктом 1 частини першої статті 64 цього Кодексу та міжбюджетних трансфертів.

Середньорічний обсяг таких доходів загального фонду бюджету Запорізької міської територіальної громади за 2021 – 2023 роки становить 2 465 988,1 тис.грн.

Межа загального обсягу місцевого боргу та гарантованого боргу Запорізькою міською радою на кінець 2024 року становитиме 4 931 976,2 тис.грн (2 465 988,1 тис.грн*200%).

Загальний обсяг місцевого та гарантованого міською територіальною громадою боргу на кінець 2024 року становитиме 816 508,4 тис.грн або 16,6% від визначеної межі, що відповідає вищезазначеним нормам бюджетного законодавства.

Співвідношення обсягу виплат з обслуговування місцевого боргу та видатків загального фонду бюджету громади без урахування реверсної дотації та видатків за рахунок субвенцій, крім субвенцій, передбачених пунктами 6-8 частини першої статті 97 Бюджетного кодексу України, на 2024 рік становитиме 1,9%. Відповідно до частини шостої статті 74 Бюджетного кодексу України видатки місцевого бюджету на обслуговування місцевого боргу не можуть перевищувати 10% видатків загального фонду місцевого бюджету.

Враховуючи динаміку надходжень до загального фонду бюджету громада має достатньо коштів для обслуговування та повернення місцевого боргу. Заборгованості по сплаті тіла кредитів та їх обслуговування немає.

Зважаючи на вищенаведені фактори, ризики щодо вчасного обслуговування місцевого боргу у 2024 році будуть мінімальними.

Складною є ситуація з погашенням гарантованого боргу по КП «Міжнародний аеропорт Запоріжжя». Запорізька міська рада, як гарант, не має можливості купувати іноземну валюту для виконання гарантійних зобов'язань зі сплати процентів та тіла кредиту позичальника згідно з п. 19 постанови Національного банку України від 24.02.2022 № 18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану». Як наслідок, зростає навантаження на бюджет в наступних бюджетних періодах та є необхідність у подальшій реструктуризації витрат на погашення кредитних зобов'язань.

VII. Співпраця з рейтинговими агентствами

Кредитний рейтинг представляє собою оціночне судження рейтингового агентства щодо кредитоспроможності суб'єкта рейтингування загалом та/або за його окремим борговим зобов'язанням. Оскільки за своєю сутністю кредитний рейтинг є вираженням перспективи і включає припущення та прогнози щодо майбутніх подій, на рівень кредитного рейтингу можуть впливати майбутні події та умови, існування яких не можна передбачити на етапі визначення/оновлення кредитного рейтингу.

Необхідними умовами плідної співпраці з рейтинговими агентствами є прозорість управління місцевим боргом та економічний стан міста. Для цього передбачено ведення постійного діалогу з рейтинговими агентствами щодо

соціально – економічного розвитку міста, місцевого боргу, підготовки звітів та відповідей за запити рейтингового агентства.

Міська влада протягом декількох років співпрацює з уповноваженим рейтинговим агентством ТОВ «Кредит-Рейтинг» щодо оновлення рівня рейтингу м.Запоріжжя та його боргових зобов'язань.

За результатами аналізу показників економічного та фінансового стану м.Запоріжжя за I півріччя 2023 року, звітних даних щодо демографічної ситуації, стану ринку праці, інформації стосовно боргових зобов'язань міста, стану виконання бюджету територіальної громади, перспективних планів міської влади. Місту визначено кредитний рейтинг на рівні uaAA- за Національною рейтинговою шкалою з прогнозом «негативний» із збереженням у контрольному списку.

Оновлення кредитного рейтингу здійснювалось в умовах воєнного стану в Україні та співпадає із загальною тенденцією економічної ситуації в цілому по країні.

Також, Запорізька міська територіальна громада співпрацює з незалежним рейтинговим агентством Fitch Ratings, яке входить до «великої трійки» міжнародних рейтингових агентств.

Рейтинговою агенцією Fitch Ratings у жовтні 2023 року оновлення рейтингу міста Запоріжжя не здійснювалось. Останнім підтвердженням рейтингом міста є довгостроковий рейтинг від 21.04.2023 в іноземній та національній валюті на рівні «СС» з профілем ризику «Вразливий». Рейтинги на цьому рівні зазвичай не мають прогнозу через їхню високу волатильність. На думку Fitch Ratings, місто Запоріжжя залишається інституційно тісно пов'язаним з кредитною якістю українського суверенного рейтингу, який серйозно постраждав від російсько-української війни. Отже, місто може мати значні потреби в рефінансуванні та високий ризик ліквідності, що супроводжується слабкими показниками покриття боргу.

Заходи з попередження ризику зниження кредитного рейтингу включатимуть своєчасне і в повному обсязі виконання містом зобов'язань за місцевим та гарантованим боргом, а також розкриття інформації про стан і структуру боргів, обсяги майбутніх платежів за ними.

Заступник директора департаменту
фінансової та бюджетної політики
Запорізької міської ради

Вікторія ЛОГВИНЕНКО